

SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

AFISI YA MAKAMU WA KWANZA WA RAIS

**MUHTASARI WA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI YA
MAKAMU WA KWANZA WA RAIS KWA MWAKA
WA FEDHA WA 2025/2026**

MEI, 2025

**MUHTASARI WA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI YA
MAKAMU WA KWANZA WA RAIS KWA MWAKA
WA FEDHA WA 2025/2026.**

A. UTANGULIZI

- 1. Mheshimiwa Spika**, kwa ruhusa yako, naomba kutoa hoja kwa Baraza lako Tukufu likae kama Kamati ya Matumizi ili iweze kupokea, kujadili na kuidhinisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kwa mwaka wa fedha 2025/2026.
- 2. Mheshimiwa Spika**, Naomba nianze kwa kumshukuru Mwenyezi Mungu Mtukufu Mwingi wa Rehema kwa kutujaalia uzima na afya njema pamoja na kuibariki Nchi yetu kuendelea kuwa na amani, Umoja na Mshikamano. Ni dhahiri kwamba hali hiyo imezidi kuimarika chini ya uongozi mahiri wa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi Mheshimiwa Dk. Hussein Ali Mwinyi ambae amekuwa akisisitiza umuhimu wa kudumisha amani kila anapokutana na viongozi mbalimbali wa Serikali, vyama, Kidini na wananchi. Aidha, namuomba Mwenyezi Mungu amjaalie afya njema, busara na uwezo zaidi wa kuiongoza Zanzibar na kuleta maendeleo makubwa.
- 3. Mheshimiwa Spika**, napenda kuchukua nafasi hii kumpongeza Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Mheshimiwa Dkt. Hussein Ali Mwinyi kwa kuendelea kuliongoza vyema Taifa letu tangu achaguliwe na wananchi kushika dhamana ya kuiongoza Zanzibar kwa kipindi cha 2020/2025 chini ya Serikali ya Umoja wa Kitaifa kwa mujibu

wa Katiba ya Zanzibar ya mwaka 1984, pamoja na kudumisha amani, utulivu na mshikamano hali ambayo imepelekea kupata maendeleo makubwa katika sekta zote nchini na kuweza kukuza pato la Taifa kutoka asilima 5.1 kwa mwaka 2021 hadi 7.1 kwa mwaka 2024 na hatimae kuendelea kutambulika kama ni nchi yenye uchumi wa kati (middle income).

4. Mheshimiwa Spika, kwa dhati kabisa nampongeza Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi Mheshimiwa Dk. Hussein Ali Mwinyi kwa kusimamia vyema utekelezaji wa Ilani ya Chama Cha Mapinduzi 2020/2025, Mipango ya Maendeleo ya Kitaifa, Kikanda na Kimataifa na kupelekea kuteuliwa tena na Chama Cha Mapinduzi kugombea kwa mara ya pili nafasi ya urais wa Zanzibar kwa kipindi cha mwaka 2025/2030. Namuomba Mwenyezi Mungu amzidishie nguvu, afya, hekima na busara ili aweze kufikia azma na tunu yake ya kuwaletea maendeleo zaidi wananchi wa Zanzibar.

5. Mheshimiwa Spika, shukrani za pekee ziende kwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mheshimiwa Dk. Samia Suluhu Hassan kwa umahiri wake wa kuiongoza vyema Tanzania na kuimarisha mashirikiano makubwa na Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi Mheshimiwa Dk. Hussein Ali Mwinyi na hatimae kustawisha Muungano wetu kwa kuendelea kuimarisha amani na utulivu nchini. Aidha, jitihada zao za kukuza mashirikiano ya Kidiplomasia, Kubuni na kuendeleza miradi mipya ya maendeleo katika sekta mbali mbali zimesaidia sana katika utoaji wa huduma, kuimarisha ustawi wa jamii, ukuwaji wa demokrasia na uchumi wa Taifa letu.

6. Mheshimiwa Spika, Kwa dhati kabisa natumia nafasi hii kumpongeza Makamu wa Kwanza wa Rais, Mheshimiwa Othman Masoud Othman kwa kuendelea kumshauri vyema Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Mheshimiwa Dkt. Hussein Ali Mwinyi kwa kuimarisha mshikamano na kusimamia vyema utekelezaji wa majukumu ya Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais ambapo tunakiri kwamba tumepata mafanikio makubwa. Pia, nampongeza Makamu wa Pili wa Rais, Mheshimiwa Hemed Suleiman Abdulla, kwa kutekeleza majukumu ya Taifa kwa ufanisi mkubwa akiwa ni msimamizi mkuu wa shughuli za Serikali. Namuomba Mwenyezi Mungu awazidishie hekima na busara, siha njema, mashirikiano na mshikamano katika kuimarisha ustawi wa jamii na maendeleo ya Taifa letu.

7. Mheshimiwa Spika, naomba kutumia nafasi hii nikupongeze wewe binafsi kwa namna unavyoliongoza Baraza la Wawakilishi ambalo limekuwa na utulivu na kufanya Wajumbe kuwa huru, kuchangia hoja na kutoa mawazo yao pasi na vikwazo kwa muda wote wa vikao vya Baraza. Aidha, nampongeza Mheshimiwa Naibu Spika, Wenyeviti wa Baraza la Wawakilishi na Kamati za Kudumu zote ikiwemo Kamati ya Bajeti, Kamati ya Kusimamia Kanuni na Sheria Ndondogo za Baraza la Wawakilishi na Wajumbe wote wa Baraza la Wawakilishi kwa namna wanavyotoa hoja na michango iliyopelekea kuongeza ufanisi na uwajibikaji wa watendaji wa Taasisi na Idara mbalimbali na kurahisisha maendeleo ya nchi, namuomba Mwenyezi mungu awazidishie uwezo wa utendaji, hekima na Busara

8. Mheshimiwa Spika, kwa niaba ya wafanyakazi wote wa Afisi ya Makamu

wa Kwanza wa Rais naomba kutumia nafasi hii kumshukuru Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Kusimamia Afisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa ya Baraza la Wawakilishi Mheshimiwa Machano Othman Said Mwakilishi wa wananchi jimbo la Mfenesini pamoja na Waheshimiwa Wajumbe wa Kamati na Makatibu chini ya uongozi wake mahiri na namna unavyoendesha na kusimamia kwa umakini kazi za kamati. Aidha, naomba nikiri kwamba ushirikiano, michango na maelekezo yao yamekuwa ni chachu kubwa ya kuleta mabadiliko chanya ya kiutendaji yaliyopelekea kupatikana kwa mafanikio makubwa katika Afisi yetu.

9. Mheshimiwa Spika, naomba pia niwashukuru wananchi wa jimbo la Wete Pemba kwa kuendelea kuniamini pamoja na kuniunga mkono katika kazi zangu za uwaziri na Uwakilishi hadi leo. Naomba niwaahidi kuwa nitaendelea kuwatumikia kwa moyo wangu wote na kuwashirikisha katika maamuzi yatakayoleta maendeleo jimboni. Mwisho kabisa naomba niishukuru sana familia yangu kwa uvumilivu wao mkubwa na mashirikiano wanayonipa muda wote wa kutekeleza majukumu ya Kitaifa. Kwa dhati kabisa, nawashukuru watendaji wote wa Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kwa mashirikiano yao makubwa wanayonipatia. Nikiri kuwa, mashirikiano hayo yamekuwa yakirahisisha sana na kunipa moyo katika kufanya kazi za utekelezaji wa majukumu tuliyopangiwa kwa ufanisi mkubwa.

10. Mheshimiwa Spika, baada ya shukurani hizo, naomba sasa uniruhusu niendeleo kuwasilisha muhtasari wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2025/2026 kama ifuatavyo:-

MUUNDO NA MAJUKUMU YA WIZARA

11. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Nchi, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais ina jumla ya wafanyakazi 391 Unguja na Pemba, ambapo wanaume ni 209 na wanawake ni 182 na imeundwa kwa Idara Nne (4), Taasisi Nne (4) na Afisi Kuu Pemba Pamoja na bodi nne ambazo zinazosimamia Taasisi kimuundo kama ilivyobainishwa katika ukurasa nambari 5 hadi 6 katika hotuba yangu.

MIKAKATI YA AFISI YA MAKAMU WA KWANZA WA RAIS KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025.

12. Mheshimiwa Spika, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais inaendelea kutekeleza mikakati mbalimbali katika kufanikisha majukumu yake. Miongoni mwa mikakati hiyo ni;

- I. Kuendelea kuhamasisha jamii juu ya mpango wa Serikali katika kulinda, kuhifadhi na kupanda miti ili kutimiza malengo ya kuirithisha Zanzibar ya kijani. Lengo ni kupunguza athari za mabadiliko ya tabianchi sambamba na kuihamasisha jamii juu ya matumizi mbadala ya nishati safi na salama.
- II. Kuendelea kuifanyia mapitio miongozo ya utendaji kazi ya Afisi yetu ikiwemo Sera ya Mazingira ya mwaka 2013, Mpango mkakati wa kukabiliana na mabadiliko ya tabianchi pamoja na kufanya mapitio ya Sera ya ukimwi Zanzibar ya mwaka 2006.
- III. Kuendelea kuwapatia vifaa saidizi watu wenye ulemavu sambamba na kuwajengea uwezo juu ya shughuli mbalimbali za kujikimu kiuchumi ili kuwa wajasiriamali.

- IV. Kuendelea kuelimisha jamii juu ya tabia njema kwa kuacha tabia hatarishi ya kujiingiza katika makundi yaliyoathirika na madawa ya kulevya, VVU na HIV pamoja na kuepuka vitendo vya udhalilishaji kwa jamii juu ya watu wenye ulemavu kwa kuzingatia miongozo na sheria za nchi.
- V. Kuendelea na maandalizi ya uandaaji wa dhana za miradi kwa ajili ya kuziwasilisha kwa wadau wa maendeleo ili kufanikisha matarajio ya Serikali na wananchi wake.
- VI. Kuimarisha utendaji kazi kwa kushirikiana na Wadau mbalimbali wakiwemo washirika wa maendeleo ili kutimiza malengo tuliyojiwekea.

MAFANIKIO YALIYOPATIKANA KATIKA KIPINDI CHA MIAKA MINNE 2020-2024.

13. **Mheshimiwa Spika**, kwa kipindi cha miaka minne, 2020/2024 Afisi imepata mafanikio yafuatayo:-
 - a) Afisi imefanya tathmini 703 za kimazingira zikiwemo tathmini 318 za Athari za Kimazingira (Environmental Impact Assessment), Ripoti 184 za Ukaguzi wa kimazingira (Environmental Audit) na Ripoti 201 za kimazingira (Environmental Report). Aidha, Afisi imefanya ufuatiliaji wa kimazingira wa miradi 679 ya kiuchumi na kimaendeleo ambapo miongozo ya kimazingira imetolewa kwa miradi hiyo;
 - b) Afisi imefanya ufuatiliaji wa kimazingira katika maeneo 448 Unguja na Pemba, (302 Unguja na 146 Pemba). Maeneo hayo yamejumuisha

mashimo ya mchanga, kifusi, mawe, kokoto, maeneo yenye matatizo ya utupaji ovyo wa taka na maji machafu, viwanda vya matofali na vituo vya kuchakata taka ambapo miongozo ya kimazingira imetolewa kwa maeneo hayo, kutatua changamoto pamoja na kuimarisha uhifadhi wa mazingira katika maeneo hayo;

- c) Afisi imepunguza athari za matumizi ya mifuko ya plastiki kwa jamii na mazingira kwa kufanya operesheni 288 za kusimamia upigaji marufuku mifuko hiyo kwa Unguja na Pemba. Jumla ya tani 36 za mifuko zimekamatwa na watu 713 wamefikishwa mahakamani na kutozwa faini ya shilingi 70,810,000;
- d) Afisi imepunguza uharibifu wa mazingira unaotokana na uchimbaji holela wa mchanga na maliasili nyengine zisizorejesheka ambapo, jumla ya operesheni 179 za kusimamia maliasili hizo Unguja na Pemba zimefanyika. Katika operesheni hizo, jumla ya gari 55 aina ya canter, Gari tano (5) za Ng'ombe, Misumeno ya moto saba (7) pamoja na Grenda za kupasulia mbao mbili (2) zimekamatwa na kutozwa faini ya Shilingi 28,080,000;
- e) Afisi imefanya utafiti wa kina wa maeneo yanayodidimia Zanzibar ikiwemo Jang'ombe na Mwanakwerewe ili kujua sababu za kutokea hali hiyo. Utafiti huo ulibaini kuwa miongoni mwa sababu zinazopelekea kutokea hali hiyo ni watu kujenga kwenye maeneo ambayo kiasili ni maeneo yanayopokea maji mengi ya mvua;
- f) Serikali kwa kushirikiana na Taasisi ya Jiolojia na Utafiti wa Madini Tanzania (GST) imefanya uchunguzi wa jiosayansi kuhusu kutomoka kwa mashimo na kudidimia kwa maeneo mbalimbali katika kisiwa cha Unguja. Uchunguzi huo umefanyika katika maeneo ya

Mshelishelini, Uwanja wa Taifa - Jang'ombe, Saraevo, Ziwamaboga, na Bumbwini Misufini. Uchunguzi katika maeneo hayo umebaini kulika kwa maeneo hayo na kupelekea kuwepo kwa mashimo au mapango yaliyojaa maji na tope na kushindwa kuhimili majengo yenye uzito mkubwa;

- g) Afisi imeandaa na kuendelea kutekeleza Mpango wa Kuirithisha Zanzibar ya Kijani wenye lengo la kuhamasisha na kuwawezesha wananchi wote wa Zanzibar na wadau kuelewa umuhimu wa misitu, kuhifadhi miti iliyopo, kupanda na kuikuza miti ili kuimarisha mazingira kwa ajili ya kizazi cha sasa na cha baadae ambapo uzinduzi rasmi umefanyika mwezi Agosti 2024. Kupitia programu hii jumla ya miti 60,894 ya aina mbalimbali imepandwa ikiwemo miti 150 ya matunda, misitu na viungo katika eneo la maonesho ya biashara Nyamanzi na miti 6,700 ya matunda, misitu na viungo katika Shehia ya Matemwe kijini kwa Unguja na kwa upande wa Pemba, Serikali imepanda jumla ya mikoko 7,000 katika eneo la Gando kwa kushirikiana na CFP pamoja na jamii, mikoko 6,000 katika eneo la Muambe kwa kushirikiana na jumuiya ya GPEC, mikoko 40,000 katika eneo la Tumbe Mashariki kwa kushirikiana na KOICA, Wizara ya Uchumi wa Buluu na Uvuvi pamoja na Jamii. Kwa upande wa Unguja Serikali imepanda mikoko 1,000 katika eneo la Uzi kwa kushirikiana na Jumuiya ya UPEPG. Aidha, Serikali imepanda miti 44 ya matunda katika majengo ya Taasisi za serikali zilizopo Gombani na katika Hospitali ya Wilaya ya Micheweni. Serikali imetoa jumla ya majiko ya gesi 1,086 kwa kushirikiana na kampuni ya ORYX Energies na kugaiwa kwa wananchi wa wilaya zote za Pemba kwa lengo la

kuhamasisha matumizi ya nishati salama ya kupikia na kuweza kupunguza matumizi ya nishati ya kuni;

- h) Afisi imeandaa Mpango wa Jamii wa Matumizi ya Maeneo ya Bahari (Local Marine Spatial Plan) katika eneo la Zoni namba tatu ya Hifadhi ya Mkondo wa Pemba (PECCA) ambalo linajumuisha Shehia 11 zikiwemo Ndagoni, Weshi, Makombeni, Wambaa, Tibirinzi, Mizingani, Shungi, Chonga, Kilindi, Mgelema na Mbuyuni kwa lengo la kuimarisha hifadhi hiyo; na
- i) Afisi imejenga ukuta wenye urefu wa mita 500 katika maeneo ya Msuka, Wilaya ya Micheweni, Ukuta wa mita 50 katika eneo la Likoni kuelekea Kojani Wilaya ya Wete na Tuta la mita 400 limejengwa katika eneo la Tovuni Wilaya ya Wete Pemba, ambapo jumla ya wakulima 271 (wanaume 100 na wanawake 171) wamefanikiwa kurudi kwenye shughuli zao za kilimo za kuweza kujikimu kimaisha na kuyahami maeneo hayo.
- j) Afisi imeandaa maandiko ya miradi mbali mbali na imeimarisha mashirikiano na Washirika wa Maendeleo katika kutekeleza Miradi na Programu mbalimbali za Mazingira na Mabadiliko ya Tabianchi wakiwemo Shirika la Umoja wa Mataifa la Mazingira (UNEP), Shirika la Maendeleo la Umoja wa Mataifa (UNDP), Mfuko wa Kimazingira wa Kimataifa (Global Environmental Facility – GEF) kupitia Shirika la Umoja wa Mataifa la Mazingira – UNEP, Taasisi ya Uongozi kwa kushirikiano na Chuo Kikuu cha Dar-es-Salaam, Taasisi isio ya Serikali ya CAN Tanzania, Kamisheni ya Bahari ya Hindi (Indian Ocean Commission IOC) na Benki ya Dunia kupitia miradi ifuatayo:
 - Mradi wa kuimarisha jamii kwa kuzingatia ikolojia na shughuli

za kujipatia kipato kwa wavuvi wadogo wadogo na usimamizi wa eneo la Hifadhi la Mkondo wa PECCA - Pemba

- Mradi wa kuimarisha mfumo wa maji machafu katika eneo la Msingini, Chakechake, Pemba
- Mradi wa kuimairisha ushirikiano wa pamoja wa kujenga uhimilivu wa mifumo ya ikolojia ya baharini na pwani na jamii za wavuvi katika eneo la kusini -mashiriki wa kisiwa cha Pemba
- Mradi wa Kujenga uwezo wa utayari wa nchi katika kuhimili athari za Mabadiliko ya Tabianchi kwa kuwa na mipango madhubuti kwenye Sera, Mikakati pamoja na mipango.
- Mradi wa Kuimarisha uhimili wa Mabadiliko ya Tabianchi kwa jamii za Pwani ya Zanzibar.
- Mradi wa Uhimili wa Mabadiliko ya Tabianchi kwa kutumia mfumo wa Ikolojia Vijijini (EBBAR), Wilaya ya Kaskazini "A" Unguja.
- Utafiti wa kuangalia mwenendo wa ushiriki wa taasisi za Serikali pamoja na jamii kuzingatia masuala ya Mabadiliko ya Tabianchi katika mipango yao.
- Tathmini ya athari ya Mabadiliko ya Tabianchi katika Kisiwa cha Pemba kupitia NAP -Global Network

k) Afisi imewezesha upatikanaji wa boti sita na vifaa vya uvuvi vikiwemo GPS, mashine, nyavu na kifaa cha kuangazia samaki kwa Shehia tatu za Matemwe (Mbuyutende, Jugakuu na Kijini) zinazotekeleza mradi wa EBBAR.

l) Afisi imeanzisha na kusimamia mfumo wa kuhifadha taarifa za Watu wenye Ulemavu – Zanzibar ambapo jumla ya Watu wenye Ulemavu

8,615 (wanawake 4,070 na wanaume 4,545) wamesajiliwa kupitia mfumo huo;

- m) Afisi imewaendeleza kielimu vijana wenye Ulemavu 98 katika vyuo vya mafunzo ya amali ambapo wanaumme 62 na wanawake 36;
- n) Afisi imeongeza upatikanaji wa vifaa saidizi kwa Watu wenye Ulemavu ambapo jumla ya vifaa visaidizi 1,381 vyenye thamani ya Shilingi 349,130,000 vimetolewa Unguja na Pemba, (Unguja visaidizi 720 vimetolewa (wanawake 434 na wanaume 286) na kwa Pemba visaidizi 661 (wanawake 411 na wanaume 250);
- o) Afisi imezipatia ruzuku Jumuiya 12 za Watu wenye Ulemavu zenye thamani ya TZS. 30,000,000 Unguja na Pemba pamoja na mikopo kwa Watu wenye Ulemavu yenye thamani ya TZS. 30,000,000 (Unguja TZS.22,000,000 na Pemba TZS. 8,000,000) kwa ajili ya kujishughulisha na kazi za uchumi na maendeleo. Fedha hizo zimetolewa kupitia Wakala wa Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi (ZEEA) kupitia Programu ya 4:4:2 kwa vikundi saba (7) ikiwemo Juhudi mbele Kizimkazi, Tushirikiane Tumbatu, Nia safi Masingini na Walemavu kwanza Kitope kwa Unguja na Kikundi cha Nguvu moja, Tujitegemee na Molatubariki vya Pemba.
- p) Watuhumiwa 1,220 (wanaume 1,169 na wanawake 51) wamekamatwa wakihusishwa na kesi za dawa za kulevya zikiwemo bangi kesi 757, heroin kesi 463, mirungi kesi 19, kokeni kesi 9, codeine kesi 3 valium kesi 5, mandrax kesi 1, morphine kesi 2, na methamphetamine kesi 1. Katika kesi hizo, kesi 1,198 zilifunguliwa ambapo kesi 755 zimeshafikishwa Mahakamani kwa hatua za kisheria;

- q) Afisi imeteketeza vielelezo vya dawa za kulevya vyenye uzito wa Kilogramu 1,619.86 (1,448.9 - Unguja na 170.9 - Pemba)
- r) Afisi imekamilisha ujenzi wa kituo cha tiba na marekebisho ya tabia kwa waraibu wa dawa za kulevya kilichopo Kidimni chenye thamani ya Shilingi 5,151,490,133. Vile vile, OMKR imefanya ukarabati mkubwa wa Nyumba ya Mapumziko ya Mheshimiwa Makamo wa Kwanza wa Rais ilioko Micheweni Pemba kwa thamani ya Shilingi 497,470,915.
- s) Kuanzishwa kwa mawasiliano ya moja kwa moja na wanajamii ambapo nambari ya simu ya bure (0774 333 300) imetolewa kwa ajili ya kurahisisha upatikanaji wa taarifa za uhalifu wa dawa za kulevya. Kupitia simu hiyo jumla ya taarifa 415 ziliripotiwa na kufanyiwa kazi.
- t) Kuteuliwa kwa Majaji na Mahakimu maalumu kwa ajili ya kusikiliza kesi za dawa za kulevya, ambapo kesi 755 zilizofikishwa Mahkamani, kesi 179 zimepata hatia, kesi 273 zimeachiwa huru na kesi 171 zinaendelea; Mahkamani. Aidha, mali zenye thamani ya shilingi Bilioni 15,334,000,000 zinazohusiana na dawa za kulevya zimekamatwa na kutaifishwa zikiwemo gari 8, boti 3, honda 1, nyumba 12 na viwanja 10.
- u) Kuanzishwa kwa Kituo cha Transnational Organised Crime Task Force kilichojumuisha watendaji kutoka TRA, DPP, ZDCEA, Chuo cha Mafunzo, KMKM, Jeshi la Polisi, Idara ya Uhamiaji na Idara ya Uratibu wa Shughuli za Zanzibar chini ya ufadhili wa Serikali ya Uengereza kupitia Shirika la UNDP;
- v) Kutungwa na kufanyiwa marekebisho ya sheria Nam.8 ya mwaka 2021, Sheria ya Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za

Kulevya kwa kuongeza vifungu 2 kurekebisha vifungu 6 na kufuta vifungu 4 iliyopelekea kuanzishwa na kuipa nguvu Mamlaka ya Udhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya Zanzibar.

- w) Serikali kwa kushirikiana na Shirika la Umoja wa Mataifa la Kupambana na Dawa za Kulevya na Uhalifu (UNODC) pamoja na wadau mbali mbali wa ndani na wa kikanda imefanikiwa kuwakamata jumla ya wahalifu 6 wa kimataifa wa dawa za kulevya (wanaume 4 na wanawake 2).
- x) Utafiti wa tathmini ya maambukizi ya UKIMWI kitaifa uliofanywa mwaka 2020/2023 umeonesha kwamba Zanzibar imepunguza maambukizi mapya ya VVU kutoka watu 519 mwaka 2020 hadi watu 362 mwaka 2023 na idadi ya watoto wanaozaliwa na VVU imepungua kutoka asilimia 3.6 mwaka 2020 hadi asilimia 1.5 mwaka 2023.
- y) Idadi ya vifo vinavyotokana na UKIMWI vimepungua kutoka vifo 274 mwaka 2020 hadi vifo 190 mwaka 2024.
- z) Afisi imeimarisha utoaji wa huduma za masafa kwa makundi maalum ili kuzuia maambukizo mapya na kuwapatia huduma za VVU ambapo jumla ya watu 62,538 wa makundi maalumu wamefikiwa na 41,752 walikubali kupima VVU ambapo 145 waligundulika na maambukizo ya VVU.
- aa) Afisi imekamilisha uandaaji wa miongozo mbali mbali ili kukabiliana na maradhi ya UKIMWI ikiwemo:-
 - Mkakati wa IV wa Kitaifa wa kupambana na UKIMWI kwa kipindi cha mwaka 2022-2027 unaozihusisha sekta zote za Serikali na zisizo za Serikali;

- Mkakati wa mawasiliano na utetezi wa VVU na UKIMWI kwa vijana kwa kipindi cha 2023-2027;
- Muongozo wa uzingatiaji wa masuala ya UKIMWI katika miradi ya maendeleo

ab) Kwa kushirikiana na mfumo wa SNR Mwinyi, Afisi, imeimarisha utoaji wa huduma na utatuzi wa kero za jamii ambapo jumla ya Kesi 161 zimetatuliwa na kesi 12 zinaendelea kupatiwa ufumbuzi kati ya malalamiko 173 yaliyowasilishwa.

ac) Afisi imetoa jumla ya TZS. 27,870,000 kwa jamii ikiwa ni usaidizi wa utatuzi wa changamoto kwa huduma mbali mbali za kijamii ikiwemo vifaa vya ujenzi, Computer, Printer na vifaa vya michezo.

ad) Afisi imeandaa na kuchapisha Mpango Mkakati wa utekelezaji wa majukumu ya Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kwa mwaka 2021 – 2026;

ae) Afisi imeratibu na kuandaa sera, sheria, kanuni na miongozo mbali mbali ikiwemo sera ya dawa za kulevya ya mwaka 2023, sheria ya kudhibiti na kupambana na dawa za kulevya namba 8 ya mwaka 2021, sheria ya Watu wenye ulemavu namba 8, 2022, kanuni ya kudhibiti na kupambana na dawa za kulevya yam waka 2023 na muongozo wa ufuatiliaji ya miundombinu rafiki ya watu wenye ulemavu.

UKUZAJI WA HUDUMA KWA JAMII KATIKA UJENZI WA UCHUMI IMARA NA SALAMA, SHIRIKISHI, ENDELEVO NA HIMILIVU KWA MWAKA WA

FEDHA 2024/2025

14. Mheshimiwa Spika Afisi imeendelea kuchangia katika ukuzaji wa huduma kwa jamii kwa kuzingatia mabadiliko ya ukuaji wa uchumi na ongezeko la watu kupitia sekta zilizopo chini ya Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kama ambavyo imebainishwa kuanzia ukurasa nambari 19 hadi 23.

UTEKELEZAJI WA MALENGO YA AFISI YA MAKAMU WA KWANZA WA RAIS KWA MWAKA WA FEDHA WA 2024/2025.

15. Mheshimiwa Mwenyekiti; Afisi ya Makamu wa kwanza wa Rais kwa mwaka wa fedha 2024/2025 ilijiwekea malengo yafuatayo: -

- i. Kuendeleza utekelezaji wa Programu ya Kuirithisha Zanzibar ya Kijani;
- ii. Kutayarisha mpango wa kitaifa wa mazingira;
- iii. Kufanya utafiti katika eneo la dawa za kulevya pamoja na Watu wenye Ulemavu;
- iv. Kujenga kituo cha tiba na marekebisho ya tabia Pemba; na
- v. Kuendelea kuimarisha ushirikiano baina ya SMT na SMZ.

16. Mheshimiwa Spika Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kwa mwaka wa fedha 2024/2025 ilitekeleza malengo yake kupitia programu zake kuu saba (7) pamoja na miradi kama inavyoonekana katika ukurasa nambari 24 hadi 26.

MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025

Mapato

17. Mheshimiwa Spika kwa mwaka wa fedha 2024/2025, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, ilipangiwa kukusanya jumla ya Shilingi **Milioni 619,947,000** kupitia vyanzo vya mapato ambavyo ni ada ya uhifadhi na ada ya ukaguzi wa mazingira. Kwa kipindi cha Julai 2024 hadi Machi, 2025, jumla ya Shilingi **Milioni 470,500,000** zilipangwa kukusanywa ambapo jumla ya Shilingi **Milioni 305,195,000** sawa na **asilimia 65** zimekusanywa. *Kiambatanisho nam. 6 kinahusika.*

Matumizi

12. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2024/2025 Afisi iliidhinishiwa matumizi ya shilingi **Bilioni 19,057,370,840** ambapo Matumizi mengineyo shilingi **Bilioni 12,460,286,000**, Miradi ya Maendeleo shilingi **Bilioni 6,597,084,840** na Ruzuku ya TZS. **Milioni 280,000,000**. Aidha, kwa kipindi cha Julai 2024 hadi Machi 2025, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais ilipangiwa matumizi ya Shilingi **Bilioni 9,816,631,250** katika utekelezaji wa majukumu yake. Kati ya fedha hizo shilingi **Bilioni 4,712,236,492** zilitengwa kwa ajili ya mishahara na shilingi **Bilioni 4,888,144,758** zilitengwa kwa ajili ya matumizi mengineyo na Ruzuku ni Shilingi **Milioni 216,250,000**. Hadi kufikia mwezi Machi 2025, jumla ya Shilingi **Bilioni 6,787,134,220** sawa na **asilimia 69** zilipatikana kwa kazi za kawaida ambapo Shilingi **Bilioni 4,320,746,170** sawa na **asilimia 92** ni kwa mishahara na Shilingi **Bilioni 2,395,720,050** sawa na **asilimia 49** ni kwa matumizi mengineyo na Shilingi **Milioni 70,668,000** ni kwa ajili ya matumizi ya Ruzuku sawa na **asilimia 33**. *Kiambatanisho nam. 7A kinahusika.*

13. **Mheshimiwa Spika** Kwa upande wa kazi za maendeleo, kwa mwaka wa fedha 2024/2025 jumla ya Shilingi **Bilioni 6,597,084,840** ziliidhinishwa (SMZ ni **Bilioni 6,050,000,000** na Wahisani ni Shilingi **Milioni 547,084,840**). Kwa kipindi cha Julai 2024 hadi Machi 2025, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais ilipangiwa Shilingi **Bilioni 4,089,584,840** ambapo shilingi **Bilioni 3,542,500,000** kutoka SMZ na shilingi **Milioni 547,084,840** kutoka kwa Washirika wa maendeleo. Hadi kufikia Machi 2025, jumla ya shilingi **Milioni 691,173,316** (SMZ **478,942,196** na **212,231,120** kutoka kwa Washirika wa Maendeleo) sawa na asilimia **17** zilipatikana. zilipatikana. **Kiambatanisho nam. 13 kinahusika.**

B. MAFANIKIO YALIYOPATIKANA KWA MWAKA WA FEDHA 2024/2025.

- 18. Mheshimiwa Spika,** Kwa mwaka wa fedha 2024/2025, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais imepata mafanikio makubwa katika kuleta maendeleo ya kisekta kama ifuatavyo:-
- i. Afisi imejenga ukuta wenye urefu wa mita 70 katika eneo la kisiwa panza – Pemba jambo ambalo limesaidia katika jitihada za kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi kwa kuzuia maji ya chumvi kuingia katika maeneo ya kilimo na makaazi ya wananchi;
 - ii. Afisi imeziunganisha nyumba (kaya) 147 katika mfumo wa kudhibiti maji machafu katika eneo la Msingini Chakechake Pemba, jambo ambalo limesaidia kudhibiti mripuko wa maradhi yanayo sababishwa na kuenea kwa maji taka katika jamii;
 - iii. Afisi kwa kushirikiana na Wizara ya Kilimo, Umwagiliaji, Maliasili na Mifugo inatekeleza Programu ya Kuirithisha Zanzibar ya Kijani ambapo imeimarisha suala la upandaji wa miti, jumla miche 20,736 imetolewa kwa wadau mbalimbali ikiwemo Wizara ya Biashara na Maendeleo ya

- Viwanda, Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya, Vikosi maalum vya SMZ na vikundi vya jamii na imepandwa katika maeneo mbalimbali wanayoyasimamia;
- iv. Kuhamasika kwa jamii katika uhifadhi wa mazingira ambapo jumla ya vikundi 45 vinavyojumuisha taasisi na mashirika yameomba kupatiwa miche ya aina mbali mbali, ongezeko la uzalishaji wa miche katika vitalu vya watu binafsi na Serikali na upandaji wa miti katika maeneo mbali mbali;
 - v. Afisi imewapatia wananchi mitungi ya gesi 1,129 kwa ajili ya kuhamasisha jamii juu ya matumizi ya nishati safi na salama ya kupikia kwa wananchi mbali mbali Unguja na Pemba;
 - vi. Afisi imefanya tathmini ya sekta zinazoathirika na mabadiliko ya tabianchi (sectorial vulnerability assessment 2024/2025) zikijumuishaa sekta ya utalii, afya, kilimo, misitu, mifugo, mawasiliano, ardhi, nishati, uvuvi na uchumi wa buluu kupitia Mradi wa Kujenga Uwezo wa Utayari wa Nchi Kuhimili athari za Mabadiliko ya Tabianchi kwa Kuandaa Mpango wa Taifa wa Kujumisha athari za Mabadiliko ya Tabianchi katika Mipango ya Taifa (NAP);
 - vii. Afisi imeziwezesha shehia tatu za Matemwe kwa kuzipatia njia mbadala za kujiongezea kipato ikiwemo kuanzishwa kwa kituo cha ushoni na upakasaji, kituo cha utengezaji wa sabuni pamoja na kujenga mabanda ya kufugia kuku na mbuzi na kupatiwa mizinga 120 kwa ajili ya ufugaji wa nyuki kupitia mradi wa EBBAR ambapo jumla ya watu 71 wamenufaika;
 - viii. Afisi imewajengea uwezo Watu wenye Ulemavu 71 (wanaume 33 na wanawake 38) kwa kuwalipia gharama za masomo jumla ya shilingi

- 53,773,000 katika ngazi za cheti na astashahada;
- ix. Afisi imeendelea na uwekaji wa taarifa za Mfumo wa kuhifadhia taarifa za Watu wenye Ulemavu ambapo hadi sasa jumla ya Watu wenye Ulemavu 16,661 wamesajiliwa;
 - x. Afisi imetoa vifaa saidizi vya kisasa na vyenye ubora 425 kwa Watu wenye Ulemavu vyenye thamani ya shilingi 325,500,000 Unguja na Pemba;
 - xi. Utafiti wa halihalisi ya Ulemavu nchini Tanzania umefanyika mwaka 2023/2024 kwa kushirikiana na Benk ya Dunia, Afisi ya Waziri Mkuu na Baraza la Taifa la Watu Wenye Ulemavu Zanzibar ambapo masuala ya ajira, huduma za Kijamii, Miundombinu na Udhalilishaji yamejumuishwa. Aidha utafiti huo umeonyesha uimarishwaji wa huduma za kijamii na miundombinu rafiki kwa Watu wenye Ulemavu.
 - xii. Afisi imekamilisha ujenzi wa kituo cha Tiba na Marekebicho ya Tabia Kidimni ambapo jumla ya waraibu 132 wamepokelewa. Aidha, katika mwaka 2024/2025 waraibu 25 wamefanikiwa kuachana na matumizi ya dawa za kulevya ambapo wamepatiwa vifaa mbali mbali vya ujasiriamali vikiwemo charahani kimoja, zana tatu za ufundi na Ng'ombe mmoja vilivyogharimu shilingi 4,000,000, waraibu 51 wamekatisha huduma, waraibu 41 wanaendelea na huduma na waraibu 10 wamejiunga na miradi ya ujasiriamali.
 - xiii. Afisi imekamata na kutaifisha mali zinazohusishwa na biashara ya dawa za kulevya zenye thamani ya shilingi Milioni 976,052,016 kutoka kwa wahalifu wa dawa za kulevya.
 - xiv. Afisi imeendelea kutoa elimu kwa jamii juu ya athari za dawa za kulevya pamoja na Sheria Nambari 8 ya mwaka 2021 katika maeneo

mbali mbali ikiwemo taasisi za elimu, masheha, wananchi, vikosi vya Ulinzi na Usalama na maeneo ya kazi kwa Unguja na Pemba ambapo jumla ya wanafunzi 7,343 (wanaume 3228 na wanawake 4,115) na walimu 71 walipatiwa elimu kutoka skuli mbali mbali. Aidha, shehia za Bumbwini, Langoni, Marumbi, Mpapa, Muyuni, Mahonda, Gana, Donge na Amani kwa Unguja na Shehia za Weshi, Gando, Mchanga Mrima, Mbuzini, Vitongoji na Ngwachani kwa Pemba zilifikwa na jumla ya wananchi 1139 (wanaume 625, wanawake 514) walipatiwa elimu. Pia elimu ilitolewa kupitia vyombo vya habari na vipindi 6 vilirikodiwa na kurushwa hewani kupitia Zanzibar Cable Television, Bahari FM Redio na ZBC TV.

- xv. Kuimarisha mashirikiano kwa kusainiwa hati za makubaliano baina ya Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya Zanzibar na Tanzania Bara (ZDCEA na DCEA) pamoja na Mamlaka ya Usimamizi wa Mazingira na Mamlaka ya Usafiri Baharini (ZEMA na ZMA). Lengo kuu kuu ni kuimarisha mashirikiano ya utendaji kazi pamoja na kubadilishana uzoefu kwa lengo la kuleta ufanisi na mabadiliko chanya.
- xvi. Afisi imekamilisha mapitio ya Mkakati wa Kitaifa wa Kondomu (2024-2029) ili kuhakikisha unaenda sambamba na Mkakati wa Nne wa Taifa wa UKIMWI
- xvii. Afisi imekamilisha uandaaji wa Mkakati wa VVU na UKIMWI wa vyuo vya mafunzo na mpango endelevu wa muitiko wa taifa wa UKIMWI unaolenga kuongeza fedha za ndani kwa mapambano dhidi ya UKIMWI
- xviii. Mapambano dhidi ya kutokomeza UKIMWI yameendelea ambapo jumla ya watu 4,549 wamepata elimu mbalimbali kupitia mitandao ya kijamii, jumla ya vipeperushi 317, majarida 32, vifaa 101 vya JIPIME na

kondomu za kiume 2,160 viligaiwa kwa watu wenye uhitaji katika maonesho mbali mbali ya kitaifa.

- xix. Afisi imetoa elimu na huduma za VVU kwa wanafunzi wa vyuo vya elimu ya juu Unguja na Pemba kupitia mijadala na huduma za masafa. Vyuo vilivyoshiriki ni Chuo Kikuu cha Taifa Tunguu, Karume Institute of Science and Technology (KIST), Kumbukumbu ya Mwalimu Nyerere na Chuo cha Utawala wa Umma (IPA), Zanzibar Business School (ZBS), Chuo cha Afya Mbweni na Chuo cha Kiislamu kwa upande wa Unguja na Chuo cha Mwalimu Nyerere kwa upande wa Pemba.
- xx. Kanuni ya matumizi salama ya bioteknolojia ya kisasa ya mwaka 2024 na kanuni ya biashara ya hewa ya kaboni ya mwaka 2020/2025 zimekamilika na kutangazwa katika gazeti rasmi la Serikali nambari CXXXIII No. 7270 la tarehe 23 Agosti, 2024 na nambari Vol.CXXXIV No. 7319 la tarehe 14 Machi, 2025.
- xxi. Ulinzi na usalama wa ofisi umeimarishwa kwa kuwekwa mfumo wa CCTV Camera katika jengo zima la ofisi uliogharimu shilingi 30,000,000.
- xxii. Wizara imeendelea na utoaji wa stahiki za wafanya kazi zikiwemo likizo kwa wafanyakazi 73, malipo baada ya saa za kazi za ziada 28, mafunzo ya muda mrefu kwa wafanyakazi 26 na muda mfupi wafanyakazi 11 na fedha za ubani kwa wafanyakazi watano. Vile vile, Afisi kwa kushirikiana na Afisi ya Rais , Katiba Sheria na Utawala Bora imetenga posho maalumu kwa ajili ya operesheni za dawa za kulevya.

CHANGAMOTO NA HATUA ZA UTATUZI ZILIZOCHUKULIWA

- 19. Mheshimiwa Spika**, pamoja na mafanikio makubwa yaliyopatikana Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais ilikabiiliwa na changamoto

mbalimbali ambapo njia tofauti ziliweza kutumika kama inavyobainika katika ukurasa nambari 34 hadi 38.

UTEKELEZAJI WA MALENGO KUPITIA PROGRAMU ZA AFISI YA MAKAMU WA KWANZA KWA RAIS KUENZIA JULAI 2024 – MACHI 2025.

20. Mheshimiwa Mwenyekiti; Afisi inatekeleza majukumu yake kupitia Mfumo wa Bajeti unaotumia Programu (PBB) kupitia mafungu matano ya bajeti ambayo ni fungu B01 (Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais), fungu B04 (Mamlaka ya Usimamizi wa Mazingira), C04 (Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya) na C05 (Tume ya UKIMWI). Utekelezaji halisi wa majukumu ya programu hizo ni kama inavyoonekana katika ukurasa nambari 38 hadi 72 katika hotuba yangu.

MWELEKEO WA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026

21. Mheshimiwa Spika Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais itaendelea kusimamia mafungu makuu ya kibajeti manne (4) ambayo ni B01 – Fungu la Afisi wa Makamu wa Kwanza wa Rais (Ofisi kuu); B04 – Fungu la Mamlaka ya Usimamizi wa Mazingira; C04 – Fungu la Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya na C05 – Fungu la Tume ya UKIMWI.

22. Mheshimiwa Spika Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kwa mwaka wa fedha 2025/2026 itatekeleza Bajeti ya Programu (PBB) kupitia programu zake kuu saba (7) ambazo ni:-

- i. Programu ya Uratibu wa Mabadiliko ya Tabianchi;
- ii. Programu ya Usimamizi wa Masuala ya Watu wenye Ulemavu;

- iii. Programu ya Uendeshaji na Uratibu wa Ofisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais;
- iv. Programu ya Udhhibiti wa Dawa za Kulevya;
- v. Programu ya Kuratibu Muitiko wa Taifa wa UKIMWI;
- vi. Programu ya Uratibu wa Shughuli za Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais; na
- vii. Programu ya Usimamizi wa Mazingira

23. Mheshimiwa Spika Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais itaendelea kusimamia utekelezaji wa miradi mitano (5) ya maendeleo kama ifuatavyo:-

- i. Mradi wa kuirithisha Zanzibar ya kijani unaofadhiliwa na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar;
- ii. Mradi wa kuimarisha Uhimili wa Mabadiliko ya Tabianchi kwa Jamii za pwani ya Zanzibar unaofadhiliwa na Mfuko wa Adaptation Fund kupitia NEMC;
- iii. Mradi wa usimamizi wa mazingira na mabadiliko ya tabianchi unaofadhiliwa na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar na Washirika wa maendeleo;
- iv. Mradi wa ujenzi wa kituo cha tiba na marekebisho ya tabia unaofadhiliwa na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar; na
- v. Mradi wa (SCALE) wa Kuimarisha mifumo ya Kitaifa na kuziwezesha Serikali za Mitaa kukabiliana na athari za mabadiliko ya Tabianchi unaofadhiliwa na Benki ya Dunia.

24. Mheshimiwa Spika vilevile, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais

itaendeleza mashirikiano na Taasisi mbali mbali zikiwemo UNEP, UNOPS, UNDP, IOC, Taasisi ya Uongozi Tanzania na Asasi za kiraia (NGO) ya CAN-TZ katika utekelezaji wa miradi mbalimbali ya mazingira na kukabiliana na Mabadiliko ya Tabianchi pamoja na Watu Wenye Ulemavu kama ifuatavyo:-

- i. Mradi wa kuzuia maji ya Bahari katika eneo la Tovuni-Pemba na Bumbwini-Unguja.
- ii. Mradi wa uhimilivu na uhifadhi wa bioanuwai katika Kisiwa cha Tumbatu - Unguja.
- iii. Mradi wa uhimilivu wa mifumo ikolojia ya baharini na pwani kwa jamii za wavuvi katika eneo la kusini mashariki - Pemba.
- iv. Mradi wakufanya uchunguzi wa Watoto wakiwa na umri wa kuwa shuleni wenye matatizo ya uoni na usikivu

MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA WA 2025/2026.

Makadirio ya Mapato.

25. Mheshimiwa Spika Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kwa mwaka wa fedha 2025/2026 imekadiriwa kukusanya mapato ya jumla ya TZS Milioni 700,801,000 kupitia vianzio vyake viwili (2) vya ada ya uhifadhi wa mazingira na ada ya ukaguzi wa mazingira viliopo Unguja na Pemba *kiambatanisho nambari 11* kinahusika.

Makadirio ya Matumizi kwa Programu kwa mwaka wa fedha 2025/2026.

26. Mheshimiwa Spika, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais ili iweze kutekeleza Programu zake kwa ufanisi kwa mwaka wa fedha

2025/2026, naiomba Kamati yako iidhinishhe jumla ya Shilingi **Bilioni 27,182,108,000**. Kati ya fedha hizo Shilingi **Bilioni 14,768,911,295** kwa matumizi mengineyo (shilingi **Bilioni 6,941,400,000** ni Mishahara; Shilingi **Bilioni 5,883,411,295** ni kwa ajili ya matumizi mengineyo) na ruzuku ya shilingi **Bilioni 1,944,100,000** (Shilingi **Bilioni 1,294,000,000** kwa ajili ya matumizi mengineyo na Shilingi **Milioni 650,100,000** kwa ajili ya Mishahara). Pia, Afisi inaiomba Kamati yako iidhinishhe jumla ya Shilingi **Bilioni 12,413,196,705** kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo (shilingi **Bilioni 10,000,000,000** kutoka SMZ na shilingi **Bilioni 2,413,196,705** kutoka kwa washirika wa maendeleo). Kwa ufafanuzi zaidi kuhusiana na makadirio ya matumizi rejea kiambatanisho nambari (12) katika hotuba yangu.

MALENGO YA PROGRAMU ZA AFISI YA MAKAMU WA KWANZA WA RAIS KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026

- 27. Mheshimiwa Spika**, Kwa mwaka wa fedha 2025/2026, Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais inatarajia kutekeleza malengo yafuatayo: -
1. Kutekeleza miradi ya kimazingira na mabadiliko ya tabianchi pamoja na utekelezaji wa mpango wa kuirithisha Zanzibar ya kijani.
 2. Kutayarisha ripoti ya Tathmini ya Kimazingira kwa kipindi cha miaka mitano (5) 2020 - 2025.
 3. Kufanya Tathmini na Kuandaa Mpango Mkakati mpya wa Mazingira
 4. Kuendeleza Mapambano dhidi ya Dawa za Kulevya na kuimarisha utoaji wa huduma za Tiba na Marekebisho ya Tabia.
 5. Ujenzi wa Kituo cha wanawake cha Tiba na marekebisho ya Tabia Kangagani Pemba pamoja na kuendeleza miradi ya ujasiriamali kwa

waraibu.

6. Kukuza uwezesaji, ujumuishwaji na upatikanaji wa haki na fursa kwa Watu wenye Ulemavu kupitia Mfuko wa Maendeleo.
 7. Kutayarisha na kutekeleza Miongozo 2 na Mikakati 2 ya masuala Watu wenye Ulemavu.
 8. Kuendelea kuwatambua watu wenye ulemavu nchini kwa kuwasajili katika mfumo wa Kidigitali wa kuhifadha taarifa za watu wenye ulemavu.
 9. Kutekeleza Mkakati wa Mawasiliano na Utetezi wa UKIMWI kwa vijana kwa kuanzisha Mkakati wa Nne wa Taifa wa UKIMWI, miongozo ya kitaifa na kisheria ya UKIMWI.
 10. Kuratibu na kutekeleza shughuli za Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais pamoja na kuimarisha mashirikiano ya Kimataifa, Kikanda na kisekta baina ya SMZ, SJMT na wadau.
- 28. Mheshimiwa Spika,** kwa maelezo ya ufafanuzi na uchanganuzi kuhusu malengo ya programu, maombi ya fedha na shabaha kwa kila programu yamebainishwa katika ukurasa nambari 78 hadi 90 katika hotuba yangu.

SHUKURANI

- 29. Mheshimiwa Spika,** Baada ya kutoa maelezo hayo, natumia fursa hii tena kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa kuniwezesha kuwasilisha hotuba hii mbele ya Baraza lako Tukufu. Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais, inatanguliza shukurani zake za dhati kwa mashirikiano mazuri kupitia Taasisi mbali mbali zinazofanya kazi kwa pamoja zikiwemo

Taasisis za Serikali, Taasisi binafsi, Washirika wa Maendeleo, Taasisi za kifedha, Asasi za kiraia pamoja Wakuu wa Mikoa, Wakuu wa Wilaya na Jamii kwa ujumla. sana wahusika wote waliochangia kufanikisha utendaji wa Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais. Afisi inaanza kwa kuzishukuru Taasisi za kiserikali zikiwemo, Afisi ya Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Afisi ya Waziri Mkuu, Afisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Afisi ya Rais Fedha na Mipango, Afisi ya Rais Tawala za Mikoa, Serikali za Mitaa na Idara Maalumu za SMZ, Afisi ya Rais Kazi Uchumi na Uwezekazaji, Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali, Wizara ya Kilimo Umwagiliaji Maliasili na Mifugo, Wizara ya Uchumi wa Buluu na Uvuvi, Wizara ya Mawasiliano Ujenzi na Uchukuzi, Wizara ya Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, Wizara ya Habari Vijana Utamaduni na Michezo, Wizara ya Maji Nishati na Madini, Wizara ya Ardhi Maendeleo ya Makaazi, Wizara ya Afya na Afisi ya Mwanasheria Mkuu. Vile vile, tunazishukuru Taasisi na Mashirika zikiwemo Baraza la Taifa la Usimamizi na Uhifadhi wa Mazingira (NEMC), Mamlaka ya Kudhibiti na Kupambana na Dawa za Kulevya Tanzania, PDB, ZBA, ZAECA, ZFDA, ZARI, Mkemia Mkuu, DPP, Mahakama, Tume ya Sayansi na Teknolojia Tanzania (COSTECH), UNDP, World Bank, UNEP, GEF, GCF, UNODC, UK- Border Force, British Kingdom, UNFPA, UNICEF, Global Fund, PEPFAR, UNAIDS, Qatar Charity, DEA, Madrasa Earlier Childhood Program, NAD, NOAH, Emarates Lessure, Muzdalifah foundation na Climate Action Network Tanzania. Pia, nazishukuru taasisi zote zisizo za kiserikali zikiwemo ANGOZA, ZACCA, ZAPHA⁺, PIRO, ZMBF, ORYX COMPANY, MIFF, ZAYEDES, ZANPUD, ZYF, TFED, zinazofanya, kazi na Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais na ninawashukuru sana

Viongozi wa Dini katika kutusaidia kujenga imani za waumini katika kupambana na dawa za kulevya, maambukizo ya ukimwi, uhifadhi wa mazingira na kuwajali Watu wenye Ulemavu.

30. Mheshimiwa Spika, Naomba nimshukuru kwa dhati Katibu Mkuu Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais Bi Maryam Juma Abdalla kwa namna ambavyo ananisaidia kwa karibu sana katika kutekeleza majukumu yangu pamoja na Wakuu wa Taasisi na Idara zote za Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais wakiwemo Wakurugenzi, Makamishna na wenye viti na wajumbe wote wa Bodi zinazosimamia Taasisi za Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kwa utendaji wao makini. Aidha, kwa upekee ninawashukuru watumishi na watendaji wote wa Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais kwa ushirikiano wanaonipatia katika kutekeleza majukumu yangu.

31. Mheshimiwa Spika, Mwisho, kwa namna ya kipekee navishukuru sana vyombo vya habari vya Serikali na binafsi kwa kuiunganisha vizuri sana Afisi yetu na jamii. Michango yao imesaidia sana katika kurahisisha utekelezaji wa majukumu yetu ya kila siku.

32. Mheshimiwa Spika, Nawaomba wajumbe wa Baraza lako tukufu waichangie hotuba hii, watushauri ipasavyo na hatimae waidhinishie Afisi ya Makamu wa Kwanza wa Rais makusanyo ya mapato ya shilingi **Milioni 700,801,000** na fedha za matumizi ya shilingi **Bilioni 27,182,108,000** kwa ajili ya kutekeleza kazi za kawaida na kazi za maendeleo kwa mwaka wa fedha 2025/2026 kwa mchanganuo uliotolewa.

33. Mheshimiwa Spika Naomba kutoa hoja.

A handwritten signature in green ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke, positioned above a dashed line.

**MHE. HARUSI SAID SULEIMAN (MBM)
WAZIRI WA NCHI, OFISI YA MAKAMU WA KWANZA WA RAIS,
ZANZIBAR.**